

Vergi Boşluğunu Doğuran Nedenler: Vergiden Kaçınma ve Kayıt Dışı Ekonomi

Özet

Abdulkadir IŞIK¹

Hayriye IŞIK²

Ülkelerdeki sorunların farklılığına rağmen vergi idaresi ile ilgili sorunlar genel olarak ortaktır. Etkili bir vergi sisteminden neredeyse bütün ülke gruplarının beklentileri ortaktır. Bu ortaklık, vergi sisteminin piyasa ekonomisinin gereksinimlerini karşılayacak yeter ve düzeyde olması, kamu harcamalarını finanse edecek büyüklükte olması ve özel sektör ve yatırım faaliyetleri üzerinde engelleyici bir rol üstlenmemesi üzerinde odaklaşmaktadır. Bunlarla beraber, vergi idaresinin etkinliği, özellikle, vergi sisteminin vergi mükelleflerinin anlayabileceği, mantıklı bulabileceği, benimseyebileceği oranda ve şeffaflık da olması da önemlidir.

Bu makale vergi boşluğu kavramını esas almakta olup, vergi toplama kapasitesi ve bunun tam kullanımını etkileyen faktörleri vergi boşluğunu doğuran nedenler başlığı altında toplamaktadır. Vergi boşluğu, bu çalışmada vergiden kaçınma, ve kayıt dışı ekonomi ile ilişkilendirerek ele alınmaktadır. Çalışmanın son bölümünde ise Avrupa Birliği sürecinin yeni üye ya da aday ülkeler ve küreselleşme sürecindeki diğer ülkeler için vergi boşluğu ile ilgili sorunlar ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Boşluğu, Gelişme, Vergiden Kaçınma ve Kayıt Dışı Ekonomi

The Reasons of Tax Gap, Tax Evasion and Shadow Economy

Abstract

Many countries required a new tax system, which allows governments to collect sufficient amount of revenues to accomplish needed public expenditures. During the last decades all countries, -especially developing countries-, have passed radical social and economic reforms to become full members of European Union. One of the most difficult challenges in these countries has been institutional build up in line with general economic restructuring, privatization and stabilization activities. Nevertheless, developing a new tax system, establishing well organized and fiscally capable revenue collection mechanism is not an easy task.

This article gives an analysis of tax gap reasons and administration problems in some countries. The research begins with the introduction on tax administration problems, and secondly introduces the concept of tax gap and depicts interrelations between tax administration and tax evasion. Tax avoidance is strongly correlated with high tax burden, which in turn drives budgets to deficits. The paper also gives an analysis about relationship between tax gap, tax evasion and shadow economy. Finally this paper considers tax administration development in the progress of EU and other countries, and outlines explosions of shadow economy activities during early periods of reforms, which characterizes in some countries.

Keywords: The Reasons of Tax Gap, Development, Tax Evasion and Shadow Economy.

¹ Doç.Dr., PAÜ İİBF Maliye Bölümü, aisik@pau.edu.tr

² Öğr.Gör., PAÜ İİBF Maliye Bölümü hayriye@pau.edu.tr